

en aankomststation, komen de kaarten in de sorteering, die het mogelijk maakt het verkeer van ieder district naar ieder district te totaliseeren. Uit die statistiek krijgt men dus een beeld van de ontwikkeling van de verkeersstromingen in Nederland.

Door gebruik te maken van totaalponskaarten wordt het tenslotte mogelijk de gegevens van de ponskaarten, die voor de controle op de verantwoording gebruikt werden in sterke mate te comprimeeren. Door een vernuftige schakeling op de tabelleermachine is het namelijk mogelijk mechanisch één totaalponskaart te maken voor de verbinding tusschen elk tweetal stations, waarin in de verschillende velden van de kaart naast elkaar de aantallen reizigers en de opbrengsten per klasse en tariefgroep verschijnen. In deze eene kaart heeft men dus een beeld van het geheele vervoer op plaatskaarten, weekkaarten en trajectkaarten tusschen die beide stations. Met dat gecompriëerde ponskaartenmateriaal is het mogelijk de gegevens over lange perioden in een betrekkelijk kleine ruimte te bewaren en het is daardoor weinig bezwaarlijk, de kaarten, die noodig zijn voor speciale opgaven daartoe uit te sorteeren en direct tot de vereischte opgave te verwerken. Zou men voor zulke opgaven het volledig gedetailleerde ponskaartenmateriaal moeten verwerken, dan zou dat practisch niet doorvoerbaar zijn.

In het geheele controlestelsel bestaat ten aanzien van één punt onzekerheid en wel ten aanzien van het door het station opgegeven eindnummer. Indien een lager eindnummer wordt opgegeven dan werkelijk in de loketkast aanwezig was, dan kan men dat op de centrale administratie niet constateeren, op dat punt steunt de controle ook thans nog op den controlearbeid van de controleurs, die op ongewisse tijdstippen op de stations zelfstandig de nummers opnemen en de verantwoording tot en met het moment van de nummeropname controleeren.

Het groote voordeel van de mechanisatie van de controle op de maandverantwoording ligt in het feit, dat de visuele controle, die in het vroegere stelsel overheerschend was, hierbij is uitgeschakeld. Door de samenkoppeling van de eischen van administratie, statistiek en controle zijn de speciale kosten van de controle gering, ondanks het feit, dat die controle thans alles omvat en zich vroeger slechts tot een klein percentage van het geheel beperkte. Het feit, dat dezelfde ponskaart driemaal gebruikt kan worden en niet nageponst behoeft te worden, drukt de kosten van het ponsen en het ponskaartenverbruik, terwijl ook de omstandigheid dat alle vaste gegeven automatisch overgeponst worde in de nieuwe kaarten, in dezelfde richting werkt. Zelfs bij een verandering van de tarieven, kunnen de vroegere prijzen met behulp van de reproducer vervangen worden door nieuwe prijzen. In de organisatie van het werk is een en ander zoo geregeld, dat een verminkte ponskaart of een kaart waarin een ponsfout of een fout van het station hersteld moet worden niet met de hand wordt overgeponst, doch voor wat betreft de vaste omschrijvingsgegevens machinaal gereproduceerd wordt; ook dit heeft ten doel om te voorkomen, dat door het overponsen met de hand fouten zouden ontstaan in de vaste omschrijvingsgegevens.

Het is opmerkelijk te zien, hoe sterk het aantal fouten, dat door de stations gemaakt wordt, is gereduceerd, nu zij de gegevens op de keurig afgewerkte staten van de tabelleermachine moeten invullen.

Over de controle op de verantwoording van plaatskaarten met onbepaalden prijs zullen wij in een volgend artikel spreken.

A. M. GROOT

BESLECHTE GESCHILLEN

Red.: Prof. Mr CHR. ZEVENBERGEN

Het rechtskarakter en het rechtsgevolg der overname van een tijdschrift met de daarbij behorende abonnementen en advertentiecontracten.

A. heeft C. gedagvaard voor de Arrondissements-rechtbank te Utrecht en heeft gevorderd veroordeeling van C. tot betaling van f 1888, daartoe stellende:

„dat hij, A., bij akte van 1 Maart 1931 van de uitgeverij, B., heeft gekocht het door die uitgeverij uitgegeven tijdschrift, X., met de daarbij behorende abonnementen, waardoor hij is getreden in alle rechten en verplichtingen van die uitgeverij;

„dat bij diezelfde akte aan hem zijn verkocht en in eigendom overgedragen alle alstoen loopende advertentiecontracten betreffende voormeld tijdschrift, door welke overdracht hij in alle dienaangaande rechten en verplichtingen van genoemde uitgeverij is getreden;

„dat hij een en ander meermalen aan C. heeft medegedeeld en wel laatstelijk bij exploit d.d. 6 November 1934;

„dat bij de overdracht der advertentiecontracten mede in eigendom is overgedragen een advertentiecontract, op 7 Mei 1930 door C. aangegaan met de uitgeverij B., voor plaatsing van 10.000 regels aan advertenties in gemeld tijdschrift, tegen een prijs van 20 cent per regel, af te nemen en te betalen binnen een termijn van 2 jaren, welk contract schriftelijk is bevestigd;

„dat C. begonnen is aan dit contract uitvoering te geven, door regelmatig haar advertenties te doen plaatsen en de daarvoor verschuldigde betalingen te doen;

„dat, hoewel hij, A., ten volle aan zijn verplichtingen heeft voldaan, C. slechts f 112 heeft afbetaald, zoodat hij nog te vorderen heeft f 1888.”

De gedaagde, C., stelt hiertegenover, dat hij aan A. niets schuldig is. Ik heb immers met U, A., zoo luidt zijn verweer, geen overeenkomst aangegaan, gelijk trouwens ook niet door U is gesteld. Wel beweert Gij, dat de rechten en verplichtingen uit het door mij met B. gesloten advertentiecontract op U zijn overgegaan, maar de rechtsgeldigheid der overeenkomst van overdracht tusschen U en B. aangegaan betwist ik. Bovendien was naar mijn meening B. niet bevoegd, zijn rechten en verplichtingen uit het met mij gesloten advertentiecontract aan U over te dragen. En tenslotte heb ik aanstonds, nadat mij van de overdracht op 6 November 1934 was kennis gegeven — en eerder heeft mij nooit eenige kennisgeving dienaangaande bereikt — aan U, A., zoowel als aan B., bij tegen-exploit doen aanzeggen, dat ik mij ten opzichte van de overeenkomst tusschen U beiden gesloten al mijn rechten voorbehold.

De Utrechtsche rechtbank wijst bij vonnis van 27 November 1935 ¹⁾ aan A. zijn vordering toe.

De gedaagde C., gaat in hooger beroep en met succes: het Gerechtshof te Amsterdam acht bij arrest van 2 December 1936 ²⁾ de vordering van A. niet voor toewijzing vatbaar en vernietigt het vonnis der Utrechtsche Rechtbank.

¹⁾ *Nederlandsche Jurisprudentie en Weekblad van het Recht* 1937, nr 502.

²⁾ *Nederlandsche Jurisprudentie en Weekblad van het Recht* 1937, nr 503.

Op zijn beurt „zoekt” A. het thans „hoogerop”: hij teekent beroep in cassatie aan tegen het arrest van het Amsterdamse Hof. Bij arrest van 6 Januari 1938³⁾ wordt echter dit beroep door de Hoogen Raad verworpen.

**
*

De hierboven weergegeven feiten, waarover het in deze procedure loopt, zijn duidelijk en behoeven geen nadere toelichting. Het blijkt echter uit het verloop van dit proces verre van eenvoudig te zijn om uit te maken, welke juridische betekenis aan die feiten moet worden toegekend. B. draagt de rechten en verplichtingen uit een tusschen hem en C. gesloten advertentiecontract aan A. over, zonder de medewerking van C. Dit is, kortweg gezegd, het rechtsfeit, waarover het geding loopt. Welk karakter moet aan dit rechtsfeit worden toegekend en, in verband daarmee, welke rechtsgevolgen vloeien eruit voort?

Ziehier de rechtsvraag, waarom het hier gaat en welke door de bij dit geschil betrokken colleges niet eenstemmig is beantwoord.

**
*

De Rechtbank te Utrecht zag in wat partijen in haar contract een overdracht van rechten en verplichtingen geliefden te noemen, in het geheel geen overdracht, maar veeleer de totstandbrenging van een geheel nieuwe verbintenis, waarbij de oorspronkelijke tegenpartij van C., te weten B., als schuldeischer is vervangen door A. Er is, zoo beslist de Rechtbank letterlijk, „in casu sprake van schuldvernieuwing, zooals bedoeld in art. 1449, lid 3 B.W.”, de z.g. schuldvernieuwing in den persoon van den crediteur. Daarentegen verwerpt zij de opvatting van A., volgens welke hier sprake zou zijn van een cessie en wel op dezen grond, dat „zooals A. ook zelf bij dagvaarding stelde, de advertentiecontracten zijn overdragen, met dien verstande, dat de verplichting van B. tot het plaatsen der advertenties in het door B. eveneens aan A. verkochte tijdschrift evenzeer overging op A. als het recht om in den vervolge betaling te vorderen”. Geheel duidelijk is deze overweging niet. Vermoedelijk heeft de Rechtbank willen zeggen — iets, waarop wij hieronder nog terug zullen komen — dat een cessie alleen is overdracht van een recht en niet tevens overdracht van een verplichting.

**
*

Evenmin als de Rechtbank acht het Amsterdamsche Gerechtshof hier een cessie aanwezig, echter op anderen grond. Van cessie kan naar de meening van het Hof hier geen sprake zijn, „omdat daarvoor zal moeten volstaan, dat de vordering, welke A. in rechten geldend wil maken, aanvankelijk aan B. toekwam en uit het door A. gestelde niet voortvloeit, dat dit „het geval is geweest.” Ten aanzien van deze advertenties, zoo redeneert het Hof blijkbaar, heeft B. — die immers zijn rechten en verplichtingen uit het advertentiecontract aan A. overdroeg vóórdat de advertenties, waarvan A. thans betaling vraagt, waren geplaatst — geen vorderingsrecht tegen C. verworven. Daaruit volgt, dat B. te dier zake niets aan A. te cedeeren had.

Anders echter dan de Rechtbank ziet het Hof in de tusschen A. en B. gesloten overeenkomst ook geen schuldvernieuwing, als bedoeld in art. 1449 lid 3 B.W. Daarvoor ware toch de medewerking van den schuldenaar, C., noodig ge-

weest. De schuldvernieuwing in den persoon van den crediteur komt immers tot stand, doordat de schuldenaar, in casu C., met den toekomstigen nieuwen schuldeischer, in casu A., een overeenkomst aangaat. Deze overeenkomst mag, krachtens art. 1451 B.W., niet worden verondersteld, maar moet uit het tusschen partijen verhandelde duidelijk blijken. De opvatting der Rechtbank, dat de door de wet gevorderde medewerking van den schuldenaar „mag worden aangenomen voor het „geval de schuldenaar tegen die overdracht geen enkel redelijk „belang kan hebben en zelfs, zooals in dit geval, van zoodanig „belang in het geheel niet doet blijken”, is volgens het Hof in strijd met het hierboven omschreven, in art. 1451 B.W. neergelegd, beginsel.

**
*

In cassatie laat A. een beroep op schuldvernieuwing achterwege, zoodat de Hooge Raad zich daarover niet behoeft uit te spreken. Thans voert A. als grond voor zijn eisch aan, dat B. zijn vorderingsrecht uit het advertentiecontract aan hem heeft gecedeerd, welk vorderingsrecht zou zijn ontstaan op het moment, dat A. de advertenties had geplaatst en tengevolge der cessie op hem, A., zou zijn overgegaan. Hij stelt dus thans niet, gelijk in de voorafgaande instanties, een overdracht der rechten en verplichtingen van B. op hem — blijkbaar beseffende, dat dit laatste niet zonder medewerking van den schuldeischer, C., had kunnen geschieden — maar een overdracht van de rechten alleen, waarvoor de medewerking van den schuldenaar niet is vereischt (verg. art. 668 lid 1 en 2 B.W.). Wat de verplichtingen uit het advertentiecontract aangaat stelt hij zich thans op het standpunt dat zij niet op hem zijn overgegaan. Volgens deze opvatting is dus niet A., maar nog steeds B. de schuldenaar van C. uit het advertentiecontract, d.w.z. degene, die verplicht is C's advertenties te plaatsen. Zoo dikwijls nu A. een advertentie van C. krachtens het advertentiecontract plaatste, deed hij dat niet ter voldoening aan een eigen verplichting tegenover C. maar ter voldoening aan de verplichting, welke B. nog altijd tegenover C. had. En dit is volgens art. 1418 lid 1 B.W. geoorloofd.

De Hooge Raad aanvaardt dezen grondslag van A's vordering echter niet als juist, op overwegingen, welke wij straks nader zullen bezien, en verwerpt het cassatie-beroep. Alvens daarop nader ingaan zullen wij eenige opmerkingen maken over de beslissingen van de Rechtbank en van het Hof.

**
*

De uit een advertentiecontract voortvloeiende verbintenis is een wederkeerige verbintenis, hetgeen beteekent, dat de daarbij betrokken partijen tegelijkertijd de positie van schuldeischer en schuldenaar innemen of anders gezegd: tegelijkertijd gerechtigd en verplicht zijn tot een praestatie. De eene partij is tegenover de andere verplicht tot plaatsing van de advertentie, waartegenover de andere partij tegenover de eerste een recht heeft om plaatsing der advertentie te vorderen. Omgekeerd echter heeft de eene partij het recht van de andere partij betaling van den daarvoor bedongen prijs te vorderen en is de andere partij tegenover de eerste tot betaling verplicht.

Nu erkent onze wet met zooveel woorden de mogelijkheid om het recht uit een verbintenis, het vorderingsrecht, over te dragen. Zulk een overdracht geschiedt volgens art. 668 lid 1 B.W. bij een authentieke of onderhandsche akte, en de medewerking van den schuldenaar is daarvoor niet vereischt. De overdracht van een schuld, de z.g. schuldovername, vindt

³⁾ *Nederlandsche Jurisprudentie en Weekblad van het Recht* 1938, nr 525.

echter in onze wet geen uitdrukkelijke regeling. Vandaar de vraag, of zij naar ons recht wel mogelijk is. Vele schrijvers beantwoorden deze vraag ontkennend; zij achten vervanging van den debiteur door een ander alleen toelaatbaar bij wijze van schuldvernieuwing, de z.g. schuldvernieuwing in den persoon van den debiteur (art. 1449, 2°. B.W.). Anderen daarentegen zijn van oordeel, dat volgens ons recht de schuldovername wel degelijk is toegelaten. Hoe men hierover moge oordeelen — wij laten deze kwestie hier thans rusten — vast staat, dat voor de schuldovername evenzeer als voor de schuldvernieuwing in den persoon van den debiteur de medewerking van den schuldeischer vereischt is. Afgezien van andere overwegingen volgt dit uit het feit, dat de waarde van iemands vordering afhangt van de goeioheid van zijn schuldenaar. „Het zag er”, zoo schrijft *Suyling*, „slecht voor hem”, uit, indien de solvabele debiteur zijn schuld aan een bereid-„willig, maar berooid handlangcr kon overdoen.”

Uit het bovenstaande volgt, dat, wanneer iemand de geheele verbintenisrechtelijke verhouding, waarin hij tot een ander staat, overdraagt, deze overdracht, voor zoover zij betreft verplichtingen, niet werkt tegenover de tegenpartij, indien zij zonder diens medewerking heeft plaats gehad. Er is in zulk een geval niet slechts sprake van een cessie, een overdracht van het vorderingsrecht, gelijk A. in eersten aanleg betoogde, maar tevens van een schuldovername c.q. schuldvernieuwing. Terecht waren dan ook zoowel de Rechtbank als het Hof in het geval, dat ons hier bezig houdt, van oordeel, dat van een cessie zonder meer niet kan worden gesproken.

**

Gelijk boven reeds werd opgemerkt geeft A. in cassatie aan de feiten, waarover het proces loopt, een andere uitlegging. B. moge dan, zoo redeneert hij thans, zijn verplichtingen uit het advertentiecontract tegenover C. niet rechtsgeldig aan mij hebben overgedragen — bij gebreke van C's medewerking daartoe —, ten aanzien van B's rechten tegenover C. heeft wel een geldige overdracht plaats gehad. Telkens wanneer ik voor C. een advertentie plaatste, deed ik dat voor B.; door mijn praestatie werd B. tegenover C. van zijn verplichting gekweten en verkreeg hij een recht op betaling van den daarvoor vastgestelden prijs. En dit recht ging op mij over tengevolge der cessie, zoodat C. het overeengekomen bedrag aan mij moet betalen.

Ook met deze redeneering had A. geen succes. Waarom niet? Dit zullen wij thans nog nagaan.

**

Volgens art. 1418 lid 2 B.W. kan, behalve door den schuldenaar zelf, een verbintenis „zelfs gekweten worden door eenen derde mits die derde handele in naam en tot kwijting van den schuldenaar”. Hoewel A. in zijn cassatiemiddelen dit artikel niet met zooveel woorden noemt, heeft het hem toch kennelijk bij het opstellen daarvan voor oogen gestaan. Uit art. 1418 lid 2 B.W., aldus is blijkbaar zijn gedachtengang geweest, volgt, dat B., die ten aanzien van de plaatsing der advertenties nog steeds C's schuldenaar was, door het feit, dat ik die advertentie plaatste, van zijn verplichting tegenover C. werd bevrijd en daartegenover zijnerzijds een recht op betaling van den daarvoor bedongen prijs verwierf. De Hooge Raad overwoog echter te dien aanzien terecht „dat gemelde wetsbepaling verlangt, dat de derde, „die de praestatie verricht, handelt tot kwijting van den „schuldenaar, dat is tot voldoening van diens verbintenis”. Niet iedere voldoening door een derde, wil de Hooge Raad

zeggen, heeft tengevolge, dat de schuldenaar van zijn verplichting bevrijd wordt. Om dit gevolg te bereiken, is noodig, dat de derde, die betaalt, inderdaad de bedoeling heeft om de schuld van een ander te voldoen. Zoo dikwijls een derde betaalt in de meening daarmee een schuld van zichzelf te voldoen, wordt de werkelijke schuldenaar door die betaling niet bevrijd. Dit wil art. 1418 lid 2 B.W. tot uitdrukking brengen, als het zegt, dat de derde moet handelen „in naam en tot kwijting van den schuldenaar”.

Deze uitlegging van art. 1418 lid 2 B.W. is geheel in overeenstemming met hetgeen te dezen aanzien door schrijvers en jurisprudentie steeds is aangenomen.⁴⁾

Aangezien nu in ons geval A. in zijn dagvaarding heeft gesteld, dat hij zijn verplichtingen tegenover C. heeft nageleefd en de advertenties heeft geplaatst, m.a.w. als grondslag van zijn eisch tegen C. heeft aangevoerd, niet, dat hij gepraesteed heeft voor B., maar integendeel voor zichzelf, als schuldenaar van C., is art. 1418 lid 2 B.W. op hem niet van toepassing.

Daaruit volgt, dat B. door A's praestatie (het plaatsen der advertenties) niet werd bevrijd van zijn verplichting tegenover C. en dientengevolge ook zijnerzijds geen recht tegen C. kreeg op betaling van den bedongen prijs. Zulk een recht kan dus ook niet door A. bij wijze van cessie zijn verworven.

Op grond van deze aanwijzingen zagen het Hof en de Hooge Raad zich genoodzaakt A. met ledige handen naar huis te sturen. Terecht wijst *Meyers* in zijn aantekening bij dit arrest⁵⁾ erop, dat „deze procedure opnieuw aantoot de „gevaren, die verbonden zijn aan de overneming van „een zaak met de loopende contracten, wanneer geen behoort-„lijke kennisgeving van de overneming aan de contractanten „geschiedt.”

**

Voert het bovenstaande nu tot de consequentie, dat A. geenerlei recht tegen C. zou hebben kunnen doen gelden? Dat zou toch wel erg onbevredigend zijn: A. heeft toch gedurende langen tijd ten behoeve van C. advertenties geplaatst! Op welke wijze ware hij nu te helpen? Of laat de wet hem in den steek?

Het antwoord op deze vraag luidt ontkennend. De wet verschafft hier ongetwijfeld hulp en wel door de bepaling van art. 1397 lid 1 B.W., luidende:

Wanneer iemand, die bij vergissing meent schuldenaar te zijn, eene schuld betaald heeft, is hij gerechtigd om het betaalde van den schuldeischer terug te vorderen.

Het is zonder meer duidelijk, dat dit artikel toepasselijk is op het geval, hetwelk ons hier bezig houdt. A. heeft gepraesteed, in den vorm van het plaatsen van advertenties, daarbij meenende een eigen verplichting na te komen. Achteraf blijkt hem nu, dat de schuld, die hij betaalde, niet zijn eigen schuld was, maar die van B. Zijn betaling was derhalve onverschuldigd en hij zal hetgeen hij onverschuldigd betaalde van C. — degene, aan wien de onverschuldigde betaling geschiedde — kunnen terugvorderen.⁶⁾ Gelijk door *Meyers* in zijn boven aangehaalde aantekening wordt opgemerkt, zou A. „daarbij, steunende op de arresten van den Hoogen Raad „van 7 November 1935, N. J. en W. 1936, n. 239 en 25 Juni

⁴⁾ Verg. daarover *Meyers*, in *Nederlandsche Jurisprudentie* 1937, bl. 708.

⁵⁾ *Nederlandsche Jurisprudentie* 1937, bl. 708.

⁶⁾ Verg. o.a. Hof den Bosch 12 Juni 1934, *Weekblad van het Recht*, nr 12830.

„1937, N. J. en W. 1937, n. 1128 zijn praestatie aan C. op den „bedongen prijs kunnen taxeerden en aldus het loon voor zijn „arbeid kunnen ontvangen.”

CHR. ZEVENBERGEN

UIT HET BUITENLAND

Red.: F. HAARBOSCH, CH. HAGEMAN, Drs D. NIJE
en Drs W. P. DEN TURK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris
der Redactie)

De toekomst van den accountant

In het nummer van 12 November 1938 van *The Accountant* komt een uittreksel voor van een door *Sir Josiah Stamp* gehouden rede betreffende de toekomst van den accountant met het oog op de steeds voortschrijdende tendens tot het invoeren van een planmatige economie, welke bij de verschillende naties valt waar te nemen. Hij wijst er op, dat hoe meer de resultaten van een dusdanige economie worden verborgen, des te meer het natuurlijk prijsniveau wordt ondermijnd en des te meer men op administratieve schattingen is aangewezen om de politiek te bepalen, welke zich bezig houdt met de vraag op welke punten nieuwe kapitaalmiddelen voordelig kunnen worden aangewend.

Hoe meer men de prijsontwikkeling in een bepaald gebied verwacht en controleert des te kunstmatiger en verwardeer de prijzen worden in het ongecontroleerde gebied en hoe moeilijker het wordt te beoordeelen of het resultaat, dat gunstig lijkt ook werkelijk gunstig is, bezien uit een algemeen standpunt.

Een planmatige economie kan naar zijn gevoelen alleen in stand gehouden worden door een fenomenale ontwikkeling van accountancy. Indien de boekhouder van 100 jaar geleden zou kunnen zien op welke wijze de accountant van tegenwoordig de gemeenschap helpt, controleert en adviseert zou hij verstomd staan over de uitbreiding van zijn kunnen en verantwoordelijkheid, doch *Sir Josiah Stamp* is van meening, dat dit verschil niet grooter zal zijn dan het verschil met nu en met hetgeen over 100 jaar van de accountants zal worden gevraagd.

De Redactie van *The Accountant* maakt twee opmerkingen in verband met de hierboven aangehaalde rede.

Eenige jaren geleden werd de kostprijsberekening als onderdeel van de boekhouding gezien in het verlangen „to account for every penny”. De moderne opvatting loopt echter gevaar om al te zeer naar het andere uiterste te gaan en wil de werkzaamheden van den cost accountant geheel gescheiden zien van die van zijn broeder de financial accountant. Dat standpunt kan naar haar meening tot excessen leiden waar ficties in de plaats treden van feiten en waar de waarde der verkregen resultaten geheel berust op de waarschijnlijkheid of onwaarschijnlijkheid van de gemaakte veronderstellingen.

Voorts maakt zij onderscheid tusschen de functies van den man, die een schatting maakt van hetgeen in de toekomst waarschijnlijk zal gebeuren en die van den man, die vastlegt, hetgeen in het verleden is gebeurd. De Redactie wil den accountant niet uitsluiten van de eerstgenoemde functie, alhoewel zij opmerkt, dat hij slechts kan werken in het licht van de feiten verzameld door de laatstgenoemde functie. Het is ge-

makkelijk door het maken van veronderstellingen te voorspellen wat in de toekomst zal gebeuren, indien deze veronderstellingen werkelijk juist blijken te zijn. Het is moeilijk om hen, die niet gewoon zijn om door te denken er aan te herinneren, dat veronderstellingen nooit meer dan veronderstellingen kunnen zijn. Op dit punt is samenwerking tusschen economen en accountants moeilijk. De econoom is gewend om imaginaire krachten aan het werk te zetten en hieruit de resultante te deduceeren. De accountant is gewend om werkelijke krachten aan het werk te zien en het resultaat daarvan te bepalen. Indien de econoom zegt „laat ons een voorbeeld noemen” dan verzint hij er een in zijn gedachten; indien de accountant dezelfde woorden bezigt dan roept hij een zaak terug uit zijn ervaring. Men kan de verbeelding vrij spel geven, doch slechts indien deze gefundeerd is op een solide basis van ondervinding berustende op feiten van het dagelijkse zakenleven. Het is dat contact met de praktijk, die geneigdheid om de voorkomende gevallen te toetsen, welke aan het accountantsberoep zijn bijzonder belang en zijn speciale verantwoordelijkheid geven.

Ch. H.

Winstindex

The Accountants Digest van September 1938 heeft een artikel overgenomen uit het tijdschrift *Profit* (September 1937), waarin vermeld wordt, dat de *Profit Index* algemeen gebruikt wordt door grossiers en kleinhandelaars als een maatstaf voor de winstmogelijkheden van verschillende afdelingen en soorten artikelen. De winstindex bestaat uit twee factoren, n.l. omzetsnelheid en winstpercentage. Beide moeten in aanmerking genomen worden, daar een hooge winstmarge gepaard aan een lage omzetsnelheid gewoonlijk minder winstgevend is dan een lager winstpercentage met een grootere omzetsnelheid. Geen van de beide factoren op zichzelf kan de leiding van een zaak een juist beeld van de winst geven.

Vergeleken worden 2 „lines”:

	A.	B.
Voorraad begin van het jaar ...	\$ 5.000.—	\$ 5.000.—
Aankopen gedurende het jaar ...	„ 20.000.—	„ 50.000.—
	\$ 25.000.—	\$ 55.000.—
Voorraad aan het einde van het jaar	„ 4.500.—	„ 6.000.—
	\$ 20.500.—	\$ 49.000.—
Verkoopbedrag gedurende het jaar	„ 31.000.—	„ 61.250.—
Bruto winst	\$ 10.500.—	\$ 12.250.—
Af: onkosten	„ 6.000.—	„ 6.000.—
netto winst	\$ 4.500.—	\$ 6.250.—
Gemiddelde voorraad	\$ 4.750.—	\$ 5.500.—
Inkoopwaarde van den verkoop	\$ 20.500.—	\$ 49.000.—
Omzetsnelheid	4.32	8.9.
Bruto winst	\$ 10.500.—	\$ 12.250.—
Verkoopbedrag	\$ 31.000.—	\$ 61.250.—
Bruto winst-percentage (in % v/d verkoop)	33.87 %	20 %
Winstindex Artikel A 4.32 × 33.87	146.32	
Winstindex Artikel B 8.9 × 20		178

waaruit volgt, dat artikel B het beste artikel van de twee is ondanks de lage bruto winstmarge.